

Teaching Guide

Identifying Data					2015/16
Subject (*)	Didáctica da expresión musical	Code	652G01023		
Study programme	Grao en Educación Infantil				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	1st four-month period	Third	Obligatoria	6	
Language	SpanishGalician				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Composición				
Coordinador	Chao Fernandez, Rocio	E-mail	rocio.chao@udc.es		
Lecturers	Chao Fernández, Aurelio Chao Fernandez, Rocio	E-mail	aurelio.chao@udc.es rocio.chao@udc.es		
Web					
General description	Esta asignatura está encaminada a proporcionar a los graduados en Educación Infantil los fundamentos psicopedagógicos, las estrategias didácticas y los procedimientos necesarios para programar los contenidos Musicales del currículo de Educación Infantil.				

Study programme competences

Code	Study programme competences
A53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
A54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
A55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
A56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
A57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
B1	Aprender a aprender.
B22	Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.
B25	Utilización das TIC no ámbito de estudo e do contexto profesional.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes

Learning outcomes	Study programme competences		
Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.	A54		
Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	A55		
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.	A57		
Aprender a aprender.		B1	
Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.		B22	
Utilización das TIC no ámbito de estudo e do contexto profesional.		B25	
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.			C7

Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			C8
Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.	A53		
Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.	A56		

Contents	
Topic	Sub-topic
MÓDULO I. Audición: Coñecemento dos elementos que constitúen a manifestación musical a través da práctica auditiva.	<ul style="list-style-type: none">1.1. Calidades do son1.2. Elementos constitutivos da música tonal occidental.<ul style="list-style-type: none">1.2.1. Ritmo.1.2.2. Melodía.1.2.3. Harmonía.1.2.4. Forma.1.3. Análise auditivo da sonoridade.<ul style="list-style-type: none">1.3.1. Timbre.1.3.2. Dinámica.1.3.3. Textura.1.4. Realización de dictados.<ul style="list-style-type: none">1.4.1. Melódicos.1.4.2. Rítmicos.1.4.3. Mixtos.
MÓDULO II: Práctica vogal-instrumental.	<ul style="list-style-type: none">2. 1. Individual.<ul style="list-style-type: none">2.1.1. Interpretación de cancións.2.1.2. Realización de ritmos con percusión corporal.2.1.3. Interpretación de melodías na fruta doce.2.1.4. Realización de acompañamentos harmónicos básicos en instrumentos polifónicos.2.2. Colectiva.<ul style="list-style-type: none">2.2.1. Fundamentos do canto coral.2.2.2. Grupo instrumental mixto.2.2.3. Improvisación.
MÓDULO IV. Música, movemento e xogo. Integración de diferentes recursos na expresión musical.	<ul style="list-style-type: none">4.1. Representación espacial do son.4.2. Creación e aprendizaxe de coreografías.4.3. O conto musicalizado.4.4. O xogo musical4.5. O teatro musical.

MÓDULO V: Bases teóricas. Estudio das mais importantes liñas da pedagogía musical xurdidas no século XX	<p>5.1. Métodos relevantes del século XX, entre outros:</p> <p>5.1.1. Emile Jaques-Dalcroze.</p> <p>5.1.2. Zoltán Kodály.</p> <p>5.1.3. Carl Orff.</p> <p>5.1.4. Edgar Willems.</p> <p>5.1.5. Justine B. Ward.</p> <p>5.1.6. Shinichi Suzuki.</p> <p>5.2. Novos enfoques do ensino musical, entre outros:</p> <p>5.2.1. David J.Hargreaves.</p> <p>5.2.2. Keith Swanwick.</p> <p>5.2.3. Elliot David J.</p> <p>5.2.4. Lucy Green</p> <p>5.2.5. David K. Lines</p>
MODULO VI: Introducción ás TIC e ás novas tecnoloxías aplicadas ao ensino musical.	<p>6.1. Secuenciación MIDI.</p> <p>6.2. Edición de partituras.</p> <p>6.3. Edición de audio.</p> <p>6.4. Transferencia de arquivos.</p>

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Supervised projects	A55 A56 B1 B22 B25	4	20	24
Mixed objective/subjective test	A53 A57	1	2	3
Workshop	A54 A57 B1	20	20	40
Research (Research project)	A57 C3 C7 C8	1	18	19
Introductory activities	B1 C7	6	0	6
Guest lecture / keynote speech	A53 A57 B1 B22 C7	16	32	48
Personalized attention		10	0	10

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Supervised projects	<p>Realización dunha proposta didáctica que, fundamentada na revisión e análise de documentos, bases de datos, páxinas web, etc., terá dúas partes: a presentación dunha coreografía e a elaboración de elementos didácticos con material manipulable.</p> <p>Estas propostas poderán ter o apoio dos seguintes recursos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Musicalización de textos, dramatización musical e creación de xogos musicais. 2. Interpretación de pezas vogais, instrumentais e mixtas. 3. Empleo de playback, audiovisuais, musicogramas dinámicos, etc. <p>Os traballos serán realizados por grupos de cinco membros como máximo, e para que sexan válidos deberán responder aos obxectivos e contidos da materia.</p>
Mixed objective/subjective test	<p>Esta proba realizarase en dúas fases: a primeira (escrita) consistirá na formulación de preguntas e exercicios prácticos relacionados có temario oficial. A segunda (oral) consistirá na execución dunha ou varias cancións (a elección do profesor), dentre as obrigatorias do curso. As cancións leeráanse e mediranse (solfeo), cantaranse a capella e interpretaranse coa frauta doce.</p>

Workshop	Actividades individuais e colectivas que abranguerán os seguintes aspectos na súa dimensión práctica e didáctica: <ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretación vocal. 2. Interpretación instrumental (tanto de modo individual como colectivo). 3. Elementos básicos de dirección vocal e instrumental. 4. Aplicación das novas tecnoloxías á práctica e ensino musical.
Research (Research project)	Indicarase un traballo de investigación relacionado coa materia. As orientacións do profesor/a guiarán ao alumnado no proceso de realización. Indicaranse lecturas obrigatorias e recomendadas.
Introductory activities	Valoración dos coñecementos previos do alumnado.
Guest lecture / keynote speech	Presentación e desenvolvemento na aula dos conceptos fundamentais dos contidos propostos. Explicación do contido temático por parte do profesorado ou de profesionais especialistas convidados/ás. Cando o profesorado responsable da materia organice concertos, conferencias, seminarios, congresos ou charlas sobre temáticas relacionadas coa materia, serán consideradas tamén dentro deste apartado, e por tanto de obrigada asistencia.

Personalized attention

Methodologies	Description
Introductory activities Workshop Mixed objective/subjective test Supervised projects Research (Research project) Guest lecture / keynote speech	Orientación e seguimento por parte do profesor/a tanto en horas de clase coma de tutoría. Con isto preténdese promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais).

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Workshop	A54 A57 B1	Dado que se trata dunha práctica en grupo, na súa avaliación terase en consideración a capacidade de traballo en equipo e de comunicación das propias ideas mediante a creación dun ambiente propicio, así como capacidade para integrarse nun proxecto común destinado á obtención de resultados. Será necesario ter un mínimo de 10 prácticas correctamente realizadas para obter un 5 neste apartado, polo que implica a obrigatoriedade da asistencia a clase por parte do alumnado. A partir das 10 prácticas obrigatorias sumarase 1 punto por cada asistencia, podendo chegar á máxima calificación coa asistencia ás 15 clases do cuadrimestre. En caso de situacións excepcionais, poderase recuperar algunha clase previo consenso co profesorado.	15
Mixed objective/subjective test	A53 A57	Realizaránse as seguintes probas prácticas: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Lectura musical (25%) 1.2. Dictado musical (15%). 1.3. Entoación vocal. (30%). 1.4. Interpretación con fruta doce. (30%). 	30

Supervised projects	A55 A56 B1 B22 B25	Realización dunha proposta didáctica que, fundamentada na revisión e análise de documentos, bases de datos, páxinas web, etc., terá as dúas partes: a presentación dunha coreografía e a elaboración de elementos didácticos con material manipulable. Teranse en conta os seguintes aspectos: <ol style="list-style-type: none">1. Orixinalidade.2. Creatividade.3. Utilidade práctica e viabilidade.4. Coherencia cos obxectivos e contidos da materia	20
Research (Research project)	A57 C3 C7 C8	Presentación e defensa oral dun traballo de investigación sobre un tema relacionado coa materia no que se valorarán os seguintes aspectos: <ol style="list-style-type: none">1. Profundidade dos contidos.2. Emprego da linguaxe apropiada.3. Uso axeitado das fontes documentais.4. Seguridade e claridade na exposición oral.	10
Guest lecture / keynote speech	A53 A57 B1 B22 C7	Realizarase unha ou varias probas escritas que integrarán diferentes xeito de comprobar se a aprendizaxe foi significativa. Para elo empregaranse diferentes tipos de probas: <ol style="list-style-type: none">1.1. Probas de resposta breve.1.2. Preguntas tipo test.1.3. Preguntas abertas.1.4. Exercicios prácticos.	25

Assessment comments

Observaciones de evaluación

Para aprobar a asignatura cómpre superar cada un dos anteriores apartados e obter unha nota mínima de 4 sobre 10 en cada un dos exames da proba mixta. No alumnado que de xeito debidamente xustifico non poda realizar as prácticas instrumentais, deberá realizar unha proba dos contidos traballados na aula. Debido a que parte desta materia consiste na interpretación instrumental e vogal en grupo, o alumno que reúna os requisitos para considerarse non presencial deberá acudir á proba acompañado como mínimo de catro persoas. No caso de non ser posible isto, presentará o acompañamento das pezas do programa en calquera formato dixital dos que se contemplan nos contidos da materia.

Como consideración xeral, terase especialmente en conta, tanto nos exames como nos traballos, as deficiencias ortográficas, de puntuación e acentuación, así como unha redacción inconexa ou inadecuada, deficiente presentación, excesivo número de riscaduras, etc. Todo elo supondrá redución de puntos da nota obtida.

Se fará especial fincapé no coidado do medio ambiente en pro dunha educación e sociedade sostible. Para elo, sempre que sexa posible na elaboración dos traballos empregase material de refugallo e evitase o uso de materiais de plástico na entrega dos mesmos. Os traballos serán enviados exclusivamente telemáticamente, e de non ser posible, nos documentos impresos non se utilizarán plásticos, se elixirá a impresión a dobre cara, e empregase papel reciclado e evitase imprimir borradores.

Sources of information

<p>Basic</p>	<p>ALSINA, P. (1999). El área de educación musical. Barcelona: Graó. ALSINA, P., Díaz, M., GIRÁLDEZ, A. e Ibarretxe, G. (2010). 10 ideas clave: El aprendizaje creativo. Barcelona: Graó. CHAO FERNÁNDEZ, R. (2005). Fundamentos didácticos de los métodos pedagógicos del siglo XX a la actualidad. Vilalba: Conservatorio Municipal. DÍAZ, M. y GIRÁLDEZ, A. (Coords.) (2007). Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes. Barcelona: Graó. DÍAZ, M. y RIAÑO, M. (Coords.) (2007). Creatividad en educación musical. Santander: Universidad de Cantabria. Servicio de Publicaciones. DÍAZ, M. (2002). ¿La música en el currículum de primaria?. En Aula 112, junio. Barcelona: Grao. DOMEQUE, M., LAGARRIGA, E. y SEGALÉS, E. (1988). Audición musical. Barcelona: Teide. EISNER, E. (2004). El arte y la creación de la mente. Barcelona: Paidós. ELLIOT, D. (Ed.) (2005). Praxial Music Education: reflections and dialogues. Oxford: University Press. FORRAI K., FRISS G. y OTROS. (1981). Educación musical en Hungría. (Revisión española de M. Angulo). Madrid: Real Musical. GARCÍA, P. y ESTEBARANZ, A. (2005). Innovación y creatividad en la enseñanza musical. Barcelona: Octaedro. GARDNER, H. (2005). Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Buenos Aires: Paidós. GIRÁLDEZ, A. (2005). Internet y educación musical. Barcelona: Graó. GIRÁLDEZ, A. (2007). La competencia cultural y artística. Madrid: Alianza. GIRÁLDEZ, A. (2010). (Coord.). Música. Complementos de formación disciplinar. Vol. I. Barcelona: Graó. GIRÁLDEZ, A. (2010). (Coord.). Música. Investigación, innovación y buenas prácticas. Barcelona: Graó. GIRÁLDEZ, A. (Coord.) (2011). Didáctica de la música. Barcelona: Graó. GÓMEZ ALEMANY, I. y VILAR MONMANY, M. (2003). ¿Diez años de formación de maestros de música?. En Eufonía nº 28. Barcelona: Grao. GRAEME, F. (2003). Arte, educación y diversidad cultural. Barcelona: Paidós. GREEN, L. (2001). Música, género y educación. Madrid: Morata. HARGREAVES, D. (1991). Infancia y educación artística. Madrid: Morata. HARGREAVES, D. (1998). Música y desarrollo psicológico. Barcelona: Graó. HEGYI, E. (1999). Método Kodály de solfeo vol. I y II. Madrid: Pirámide. HEMSI DE GAÍNZA, V. (2002). Música: amor y conflicto. Diez estudios de psicopedagogía musical. Buenos Aires: Lumen. HEMSI DE GAÍNZA, V. (2002). Pedagogía musical. Dos décadas de pensamiento y acción educativa. Buenos Aires: Lumen. HURTADO, J. (2003). ¿Muchas leyes y pocas notas. Reflexiones de un maestro?. En Eufonía 28. Barcelona: Grao. LEVITIN, J. (2008). Tu cerebro y la música. El estudio científico de una obsesión humana. Barcelona: RBA. LINES, D. (comp.) (2009) La educación musical para el nuevo milenio. Madrid. Morata. MALAGARRIGA, T. y A. VALLS (2003). La audición musical en la Educación Infantil. Barcelona: Ceac. MARTENOT, M. (1993). Principios fundamentales de formación musical y su aplicación. Madrid: Rialp. MARTÍ, J. (2000). Más allá del arte: la música como generadora de realidades sociales. San Cugat del Vallés: Deriva Editorial. PASCUAL, P. (2006). Didáctica de la música. Madrid: Pearson Prentice Hall. PIERRETTE, M. (1974). Bartók. Madrid: Espasa Calpe S.A. SACKS, O. (2009). Musicofilia. Relatos de la música y el cerebro. Barcelona: Anagrama. SANJOSÉ HUGUET, V. (1997). Didáctica de la Expresión Musical para maestros. Valencia: Piles. SANUY, M. y GONZÁLEZ SARMIENTO, L. (1969). ORFF Shulwert. Música para niños. Introducción. Madrid: Unión Musical Española. SMALL, CH. (2003). ¿Exploración, afirmación y celebración?. En Eufonía nº 28. Barcelona: Grao. SWANWICK, K. (1991). Música, pensamiento y educación. Madrid: Morata. M.E.C. VÍLCHEZ, L. (2009). La música y su potencial educativo. Madrid: SM. WARD, J. (1964). Método Ward. Pedagogía musical escolar. París: Desclée & C. WILLEMS, E. (1979). Il ritmo. Brescia: La Scuola. WILLEMS, E. (1979). Las bases psicológicas de la educación musical. Buenos Aires: Eudeba. WILLEMS, E. (1994) El valor humano de la educación musical. Barcelona: Lábor. WILLEMS, E. (2001). El oído musical. La preparación auditiva del niño. Barcelona: Paidós. WUYTAC, J. (1998). Audición musical activa. Porto: Associação Wuytack de Pedagogía Musical. WUYTACK, J. (1988). Musicograma. Vigo: Asociación de Pedagogía Musical.</p>
<p>Complementary</p>	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.